

Bölüm 14

TÜRKİYE’DE ÇALIŞAN GEBELER İLE İLGİLİ SORUNLAR

Nevin UTKUALP¹

Günümüzde çalışma hayatı içerisinde geçmiş yıllara nazaran daha fazla rol alan ve almayı da hak eden kadınların toplum içerisindeki yeri ve önemi çok büyüktür. Hamilelik ve çocuk sahibi olmak, insan hayatının bir dönemidir ve sağlıklı bir şekilde geçmesi toplumsal gelişim için önemlidir. Çalışma hayatı destekleyecek bir takım yasal düzenlemeler ile çalışan kadınların iş yaşamlarını gebelik döneminde de sürdürmeleri mümkündür (Ceyhan, O., Gün, İ. (2011), Ulusoy T (2017).

Kadınların gebelik sürecini sağlıklı bir biçimde geçirebilmeleri için işin niteliği ve gebelik seyrine de bağlıdır. Çalışmaya devam edip edilemeyeceği ve gebeliğin hangi haftasından itibaren çalışmaya ara verileceği anne adayına göre farklılık gösteriyor. Günlük yaşamı fazla etkilemeyen bir işi olan anne adayının iş hayatını sürdürmesinde bir sakınca yokken uzun süre ayakta durularak veya oturularak yapılan işlerde çalışan anne adayı **gebelik sürecinde** ciddi sorunlar yaşayabiliyor. Çalışma hayatında hem çalışanların hem de işverenlerin iş koşullarının sağlığa etkisi ve yasal boyutu konusunda bilinçli olmaları her iktaraf açısından da süreçlerin doğru yürütülmesinde yarar sağlayacaktır. Bu makalede de Türkiye’de gebe çalışanlarının iş koşulları ve bu dönemdeki güncellenen yasal düzenlemeleri derlemek amacıyla yapılmıştır.

Türkiye ‘de Çalışma Hayatındaki Kadının Yeri

TÜİK verilerine göre (Tüik, Haber Bülteni, 07 Mart 2016) kadınlar Türkiye nüfusunun % 49,8’ini oluşturmakta ve işgücüne katılım oranı ise % 30,3 olarak gerçekleşmektedir. Kadınların çalışma hayatına katılımı % 30’luk bir işgücüne katılım oranını Avrupa Birliği ülkeleri ile kıyaslandığında çok düşük kalmaktadır. AB ülkelerinde bu oran % 62 (Ulusoy 2017) civarındadır. Ülkemizde bu anlamda kadınların ekonomik ve sosyal olarak iyileştirilmesi gereken pek çok sorunlar olduğu bilinmektedir (çalışma ve Toplum) Literatürde OECD ülkeleriyle karşılaştırıldığında Türkiye’de kadınların işgücüne katılım oranı 144 ülke içerisinde 130. sırada, yani sonlarda yer almaktadır. Çalışma koşullarına bakıldığında OECD verilerine göre, kadınlar çalışmaları süresince erkeklerden daha kötü çalışma koşullarına maruz kalmaktadırlar (OECD, 2016).

¹Öğr. Gör. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı

emzirilen çocuğa zararlı olabilen kimyasalların dışındaki maddelerle, ancak her türlü önlem alınarak ve sağlık durumları ile maruziyet düzeyleri sürekli kontrol altında tutularak çalıştırılabilir.

Çalışma koşulları: Gebe veya emziren çalışanların kendilerinin ve bebeklerinin sağlığını olumsuz etkileyecek şekilde elle taşıma, yükleme ve araçsız taşıma işlerinin çalıştırılmaları yasaktır. Bu tür işlerde risk değerlendirmesi yapılır, gerektiğinde iş değişikliği sağlanır(Ceyhan&Gün, 2011)

Ülkemizde kadınların, gebelik sürecinde de çalışma hayatında aktif kalabilmeleri toplumun gelişimi ve toplum sağlığı için çok önemlidir. Çalışma hayatındaki bu yasal düzenlemeler kadınların çalışma yaşamında korunmasını öngören bu ibaret olarak kalmamalı ve bu konuda gereken uygulamalar yapılmalıdır.

Kaynaklar

- Arslan,C ,Ceviz,D.(2007). Ev Hanımı ve Çalışan Kadınların Obezite Prevalansı ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının Değerlendirilmesi.Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi 21 (5): 211 - 220 .
- Atasay,B. Arsan,S.(2004).Anne Ve Yenidoğn Hakları” Barselona Deklarasyonu. TBB Dergisi, Sayı 5.STED , cilt 10 ,sayı12 ,s. 457-459.
- Ceyhan ,O.,Gün,İ. (2011). İş Sağlığının Genel İlkeleri . Yusuf Öztürk & Osman Günay (Ed). *Halk sağlığı genel bilgiler* içinde (769-792). Kayseri: Erciyes Üniversitesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü.
- Güngörmüş,Z(2015).Çalışan sağlığı ve Çalışma Güvenliği. &Erci, B. (Ed.), *Halk Sağlığı Hemşireliği* (284-1309). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Gürsel, S. Uysal, G. (2010), İstihdamda Dezavantajlı Grupların İşgücüne Katılımını Artırmak, Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi,ss.82.
- İnciroğlu, L (2010), “Kadınların İstihdama Katılımı ve Yaşanan Sorunlar,”Toprak **İşveren** Dergisi, (85), 1-5.
- Karabıyık, İ. (2012), “Türkiye’de Çalışma Hayatında Kadın İstihdamı,”Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 32(1), 231-260.
- Korkmaz, A Korkut, G. (2012), “Türkiye’de Kadının İşgücüne Katılımının Belirleyicileri,”Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, 2(17), 41-65.
- OECD, (2016). “How Does Turkey Compare?”, Employment Outlook 2016,<https://www.oecd.org/turkey/Employment-Outlook-Turkey-EN.pdf>, July.
- Özdemir, Ö. (2016).“Türkiye’nin Potansiyel İşgücü: Kadınlar”,<http://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-38315742>, 31/08/2018.
- Önder, N. (2013), “Türkiye’de Kadın İşgücünün Görünümü,”ÇSGB Çalışma DünyasıDergisi, 1(1), 35-61.
- Özdemir,A.Maternal Obesityand Public Health ,International Journal of Caring Sciences January-April 2015 Volume 8 Issue 1 Page 217
- Taşkent, S., Kurt, D. (2014) “Uluslararası Düzenlemeler Çerçevesinde Türk İşMevzuatında Kadın İşçinin Korunması”, Çalışma ve Toplum.
- T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu (2016) “Kadın Sigortalıların Hakları”,http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/emekli/kadin_sigortalilarin_haklari/analik_halinde, 16/12/2016.
- TÜİK,(2015). Hane Halkı İşgücü İstatistikleri,[http://www.tuik.gov.tr/PreTabloArama.do?metod=search&araType=hb_x\(SonErişimTarihi:31.08.2018](http://www.tuik.gov.tr/PreTabloArama.do?metod=search&araType=hb_x(SonErişimTarihi:31.08.2018)
- Yılmaz, A.,&Bozkurt, Y. & İzci, F. (2008), “Kamu Örgütlerinde Çalışan Kadın İşgörenlerin Çalışma Yaşamlarında Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma,”Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(2). 89-114.
- Ulusoy T(2017).Bir Sosyal Koruma Olarak İş Kanunu’nda Gebe ve Yeni Doğum Yapan Kadın ÇalışanlaraYönelik İzinler ve Kısmi Süreli Çalışma Hakkı Üzerine Güncel GelişmelerinDeğerlendirilmesi .Çalışma ve Toplum.2017/2.
- Ulutaş,Ü. Çağla. (2009), “Yoksulluğun Kadınlaşması ve Görülmeyen Emek,”Çalışma ve Toplum,21(2), 25-40.